

ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ ÚŘEDNÍKŮ
PRO VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY
OCHRANY OVZDUŠÍ V ČESKÉ REPUBLICE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

Posuzování vlivů záměrů na životní prostředí (EIA)

Mgr. Daniel Brix

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Historie procesu EIA

- 1969 – US NEPA
- 1985 – směrnice 85/337/EHS
- 1991 – Espoo Úmluva
- 1992 – zákon č. 244/1992 Sb.
- 1998 – Aarhuská úmluva
- 2001 – zákon č. 100/2001 Sb.

Právní předpisy v ČR

- zákon č. **100/2001** Sb.
- vyhláška MŽP č. **357/2001** Sb.
- směrnice **2011/92/EU** (kodifikované znění směrnice 85/337/EHS a jejích novel)
- **Espoo úmluva** o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států (ratifikace ČR v roce 2001)
- **Aarhuská úmluva** o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístup k právní ochraně v záležitostech životního prostředí

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Účel posuzování (§ 1 odst. 3)

- Účelem posuzování vlivů na životní prostředí je získat objektivní odborný podklad pro vydání rozhodnutí, popřípadě opatření podle zvláštních právních předpisů, a přispět tak k udržitelnému rozvoji společnosti. Tento podklad je jedním z podkladů v řízeních podle zvláštních právních předpisů.
- Není rozhodnutím o realizaci!

Rozsah posuzování (§ 2)

- Posuzují se vlivy na veřejné zdraví a vlivy na životní prostředí, zahrnující vlivy na živočichy a rostliny, ekosystémy, půdu, horninové prostředí, vodu, ovzduší, klima a krajinu, přírodní zdroje, hmotný majetek a kulturní památky, vymezené zvláštními právními předpisy a na jejich vzájemné působení a souvislosti.

Příslušné úřady

- Krajské úřady (záměry sloupce B přílohy č. 1)
- Ministerstvo životního prostředí (záměry sloupce A přílohy č. 1)
- Možnost atrakce procesu EIA ministerstvem a rovněž možnost postoupení na krajský úřad (v dohodě)
- Záměry s přeshraničním vlivem vždy zajišťovány MŽP

Předmět posuzování vlivů záměru na životní prostředí (a)

§ 4 odst. 1

- a) Záměry uvedené v příloze č. 1, kategorii I a změny těchto záměrů, pokud změna záměru vlastní kapacitou nebo rozsahem dosáhne příslušné limitní hodnoty, je-li uvedena – takové záměry podléhají posuzování vždy

Příklad:

Nový záměr: zařízení nad 200 MW – posuzování vždy

Změna: navýšení výkonu stávajícího zařízení z např. 250 MW na např. 500 MW - posuzování vždy

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Předmět posuzování vlivů záměru na životní prostředí (b)

§ 4 odst. 1

- b) Významné změny záměru uvedeného v příloze č. 1, kategorii I, nejedná-li se o změny dle písm. a) – tyto záměry podléhají posuzování, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení

Příklad:

Navýšení výkonu z např. 250 MW na např. 300 MW nebo významná změna technologie stávajícího kotle – zjišťovací řízení

Předmět posuzování vlivů záměru na životní prostředí (c)

§ 4 odst. 1

- c) záměry uvedené v příloze č. 1, kategorii II a změny záměrů, pokud vlastní kapacitou nebo rozsahem dosáhne příslušné limitní hodnoty, je-li uvedena nebo se jedná o významnou změnu těchto záměrů - tyto záměry podléhají posuzování, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení

Příklad:

Nový záměr: zařízení o výkonu např. 100 MW – zjišťovací řízení

Změna: náhrada stávajícího zařízení o výkonu např. 100 MW
zařízením o výkonu např. 150 MW – zjišťovací řízení

Předmět posuzování vlivů záměru na životní prostředí (d)

§ 4 odst. 1:

- d) záměry uvedené v příloze č. 1, které nedosahují příslušných limitních hodnot, jsou-li uvedeny (tzv. „podlimitní záměry“) a příslušný úřad stanoví, že budou podléhat zjišťovacímu řízení – tyto záměry podléhají posuzování, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení

Příklad:

Nové zařízení o výkonu např. 30 MW - sdělení, zda podléhá zjišťovacímu řízení

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚŠTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Předmět posuzování vlivů záměru na životní prostředí (e)

§ 4 odst. 1:

- e) stavby, činnosti a technologie, které podle stanoviska orgánu ochrany přírody mohou významně ovlivnit území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti – tyto záměry podléhají posuzování, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Postupy v procesu EIA

- Oznámení dle př. č. 3a
- Sdělení
- Oznámení dle př. č. 3
- Závěr zjišťovacího řízení
- Dokumentace dle př. č. 4
- Posudek
- Veřejné projednání
- Stanovisko

evropský
sociální
fond v ČR

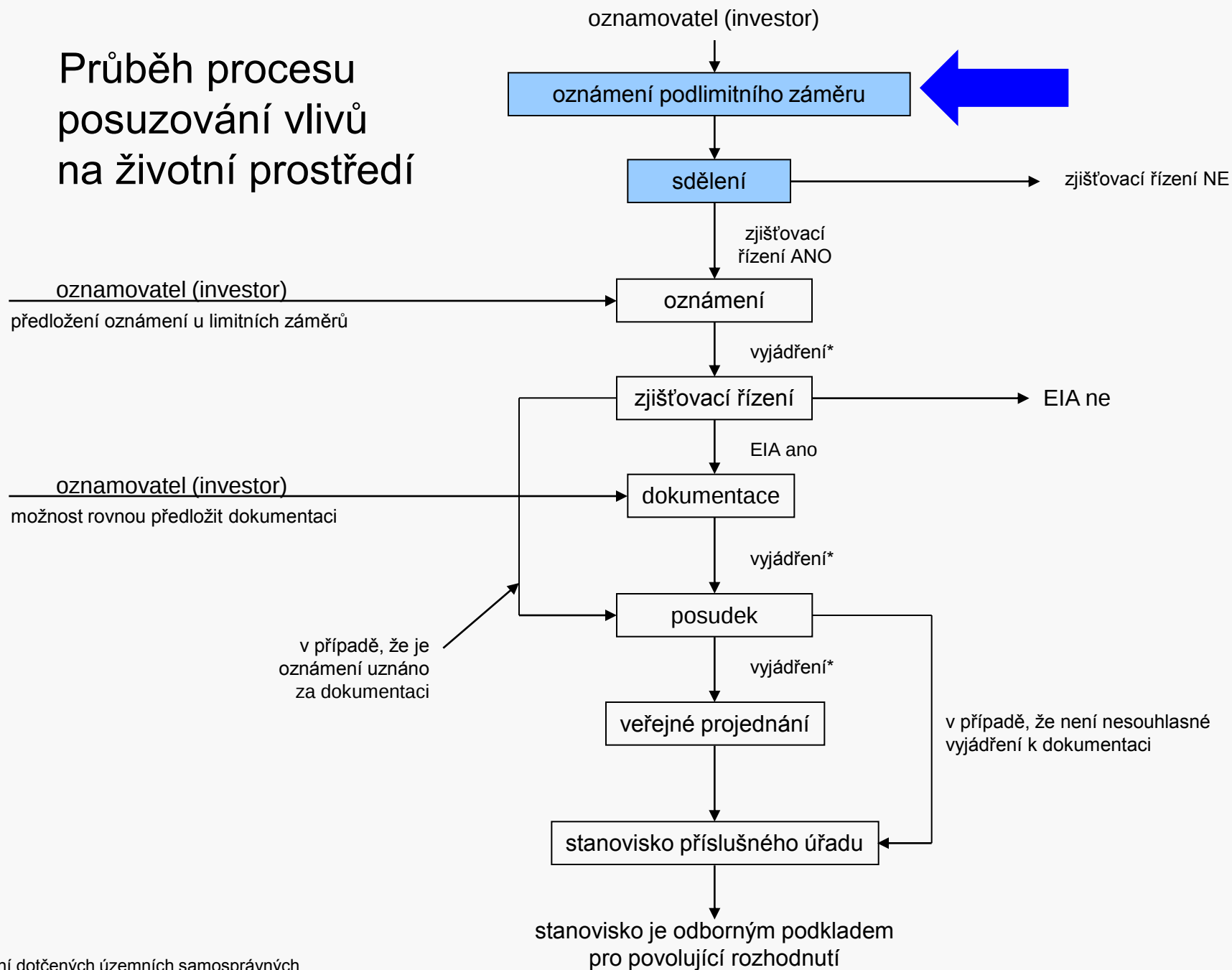
EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Průběh procesu posuzování vlivů na životní prostředí

* vyjádření dotčených územních samosprávných celků, dotčených správních úřadů a veřejnosti

Oznámení dle př. č. 3a

- Pouze § 4 odst. 1 písm. d)
- Náležitosti oznámení dány přílohou č. 3a
- Může zpracovávat kdokoliv
- Jednoduchá struktura – údaje o záměru a jeho kapacitě, charakteristika území, údaje předpokládaných vstupech a výstupech souvisejících se záměrem
- Příloha: stanovisko dle §45i a soulad s územním plánem

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Sdělení

- Tzv. podlimitní záměry posuzuje příslušný úřad na základě oznámení zpracovaného dle přílohy č. 3a
- Výstupem je sdělení příslušného úřadu, zda záměr podléhá zjišťovacímu řízení
- Sdělení vydá příslušný úřad do 15 dnů od předložení oznámení dle př. č. 3a

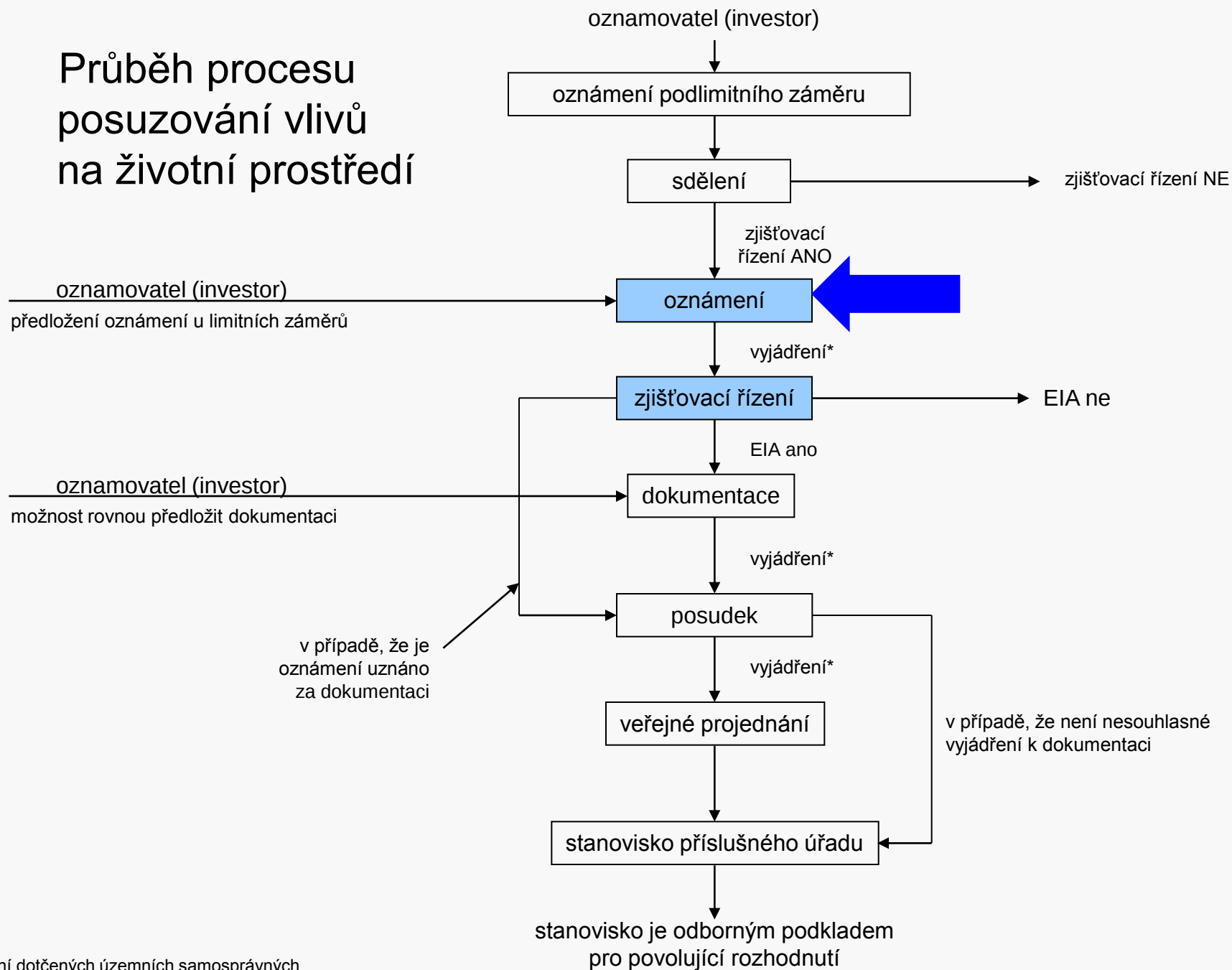
evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Průběh procesu posuzování vlivů na životní prostředí

* vyjádření dotčených územních samosprávných celků, dotčených správních úřadů a veřejnosti

Oznámení dle př. č. 3

- Podklad pro zjišťovací řízení
- Může zpracovávat kdokoliv
- Rozsáhlejší náležitosti
- Příloha: stanovisko dle §45i a soulad s územním plánem
- K oznámení se může každý vyjádřit do 20 dnů od zveřejnění informace o oznámení na úřední desce dotčeného kraje

evropský
sociální
fond v ČR

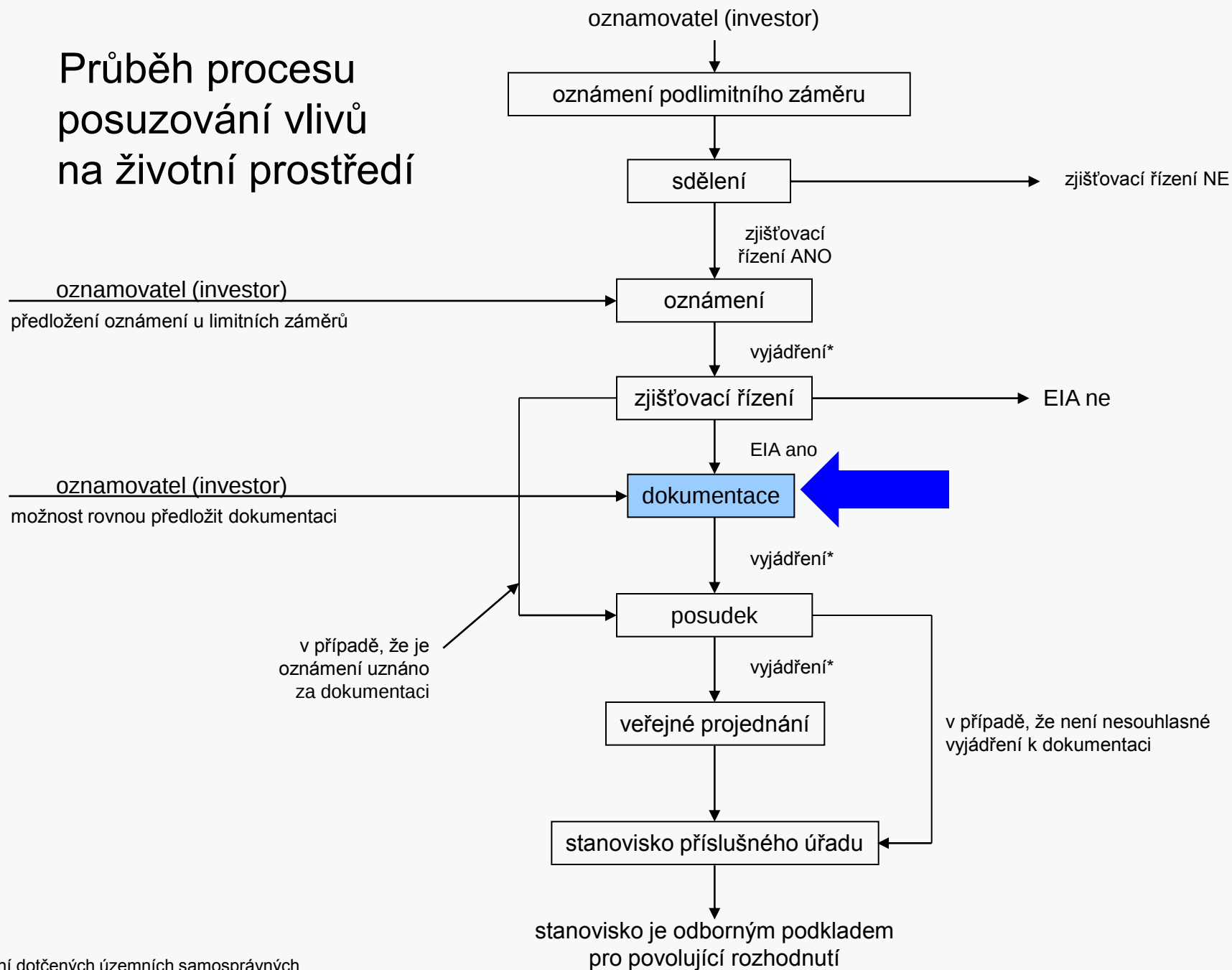
OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Zjišťovací řízení

- U záměrů dle § 4 odst. 1 písm. b), c), d) a e) – smyslem zjišťovacího řízení je stanovit, zda záměr bude posuzován dle zákona (tzv. „screening“)
- U záměrů dle § 4 odst. 1 písm. a) – smyslem zjišťovacího řízení je stanovení rozsahu a obsahu dokumentace (tzv. „scoping“)
- Postupuje se dle zásad stanovených přílohou č. 2 k zákonu, kdy se zohledňují charakteristiky záměru a území, kam je umístován, a to rovněž ve vazbě na vyjádření obdržena k oznámení
- Výstupem je závěr zjišťovacího řízení, který je v případě, že stanoví, že záměr nebude dále posuzován, podkladem pro navazující řízení (§ 10 odst. 5, resp. 4)

Průběh procesu posuzování vlivů na životní prostředí

* vyjádření dotčených územních samosprávných celků, dotčených správních úřadů a veřejnosti

Dokumentace

- Zpracovává se jako základní podklad pro posuzování vlivů na životní prostředí
- Může zpracovávat jen osoba, která je držitelem autorizace (§ 19 odst. 1)
- Rozsáhlé náležitosti stanovené př. č. 4
- Příloha: stanovisko dle §45i a soulad s územním plánem
- Lze zpracovat i oznámení pro zjišťovací řízení v rozsahu dokumentace dle př. č. 4 (§ 7 odst. 4)
- Lze předložit rovnou dokumentaci pro provedení posouzení bez provedení zjišťovacího řízení (§ 6 odst. 5)
- Možnost vrátit nedostatečně zpracovanou dokumentaci k přepracování či doplnění
- K dokumentaci se může každý vyjádřit do 30 dnů od zveřejnění informace o dokumentaci na úřední desce dotčeného kraje

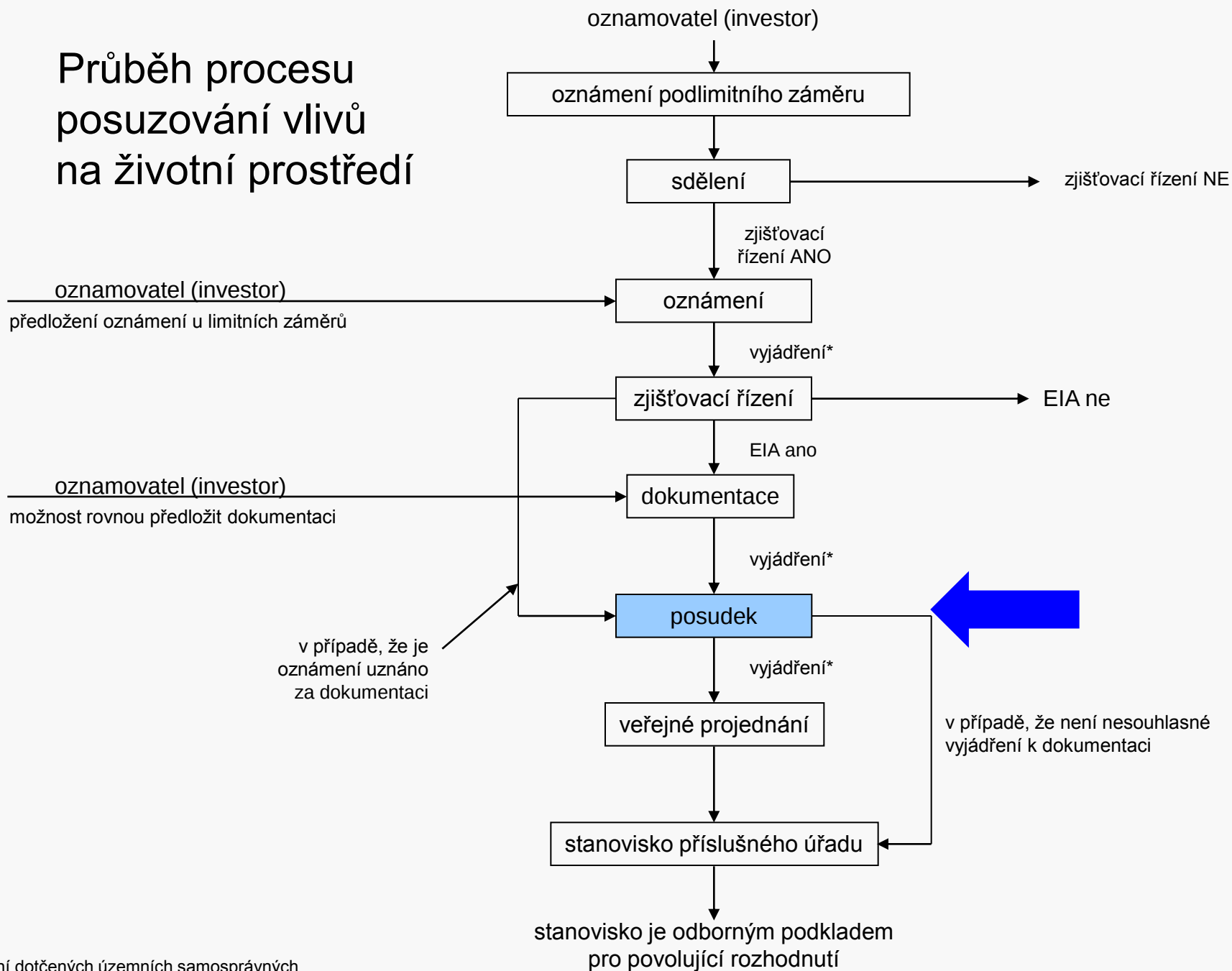
evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Průběh procesu posuzování vlivů na životní prostředí

* vyjádření dotčených územních samosprávných celků, dotčených správních úřadů a veřejnosti

Posudek

- Oponentní posouzení správnosti a úplnosti dokumentace
- Zpracovává pouze autorizovaná osoba pověřená příslušným úřadem
- Náležitosti stanovené př. č. 5
- Součástí posudku je:
 - Posouzení správnosti a úplnosti dokumentace
 - Vypořádání vyjádření k dokumentaci
 - Návrh stanoviska příslušného úřadu
- V případě vrácení a následného doplnění dokumentace může být tento doplněk zveřejněn společně s posudkem
- K posudku se může každý vyjádřit do 30 dnů od zveřejnění informace o posudku na úřední desce dotčeného kraje

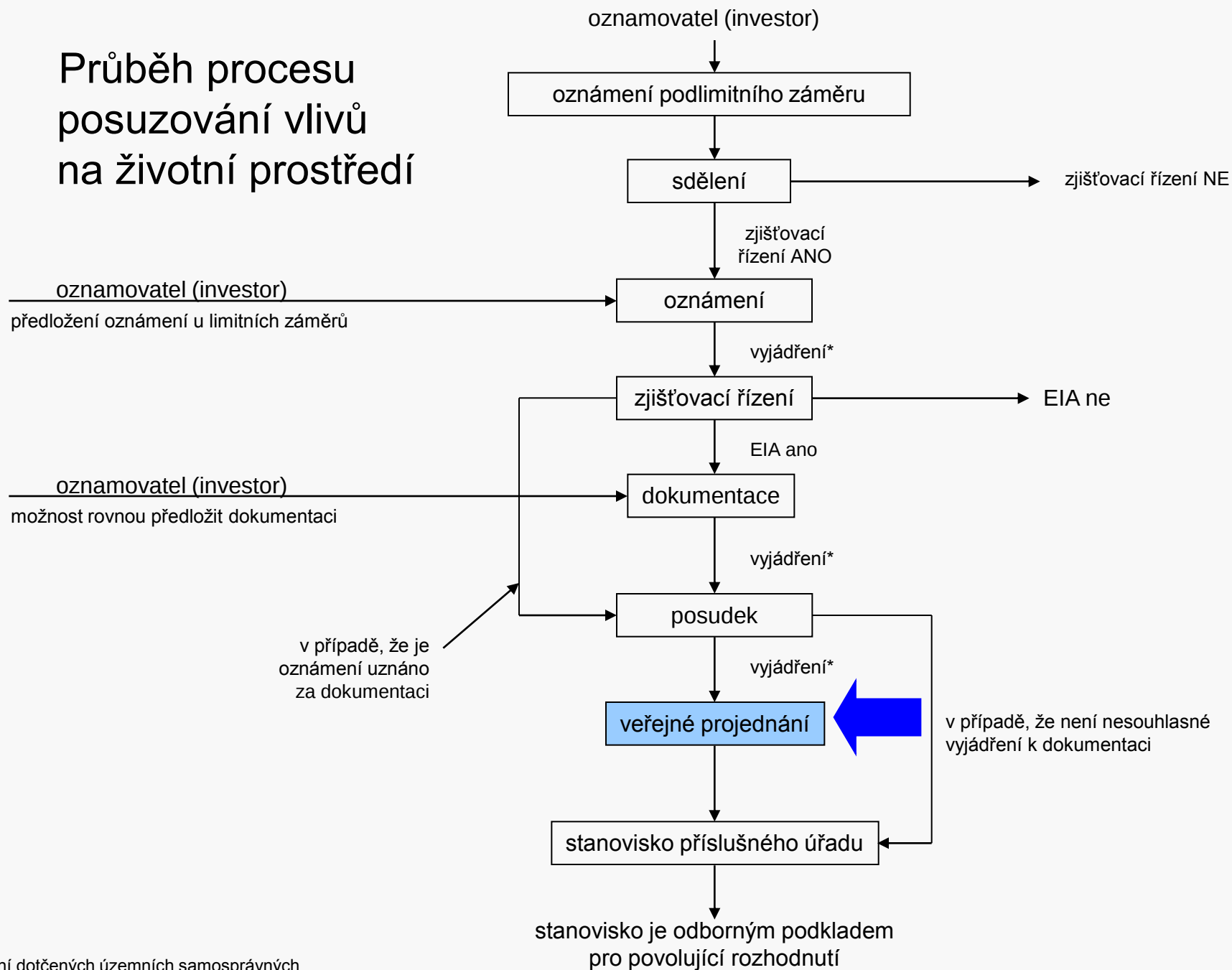
evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Průběh procesu posuzování vlivů na životní prostředí

* vyjádření dotčených územních samosprávných celků, dotčených správních úřadů a veřejnosti

Veřejné projednání

- Standardním postupem v procesu EIA je zajištění veřejného projednání dokumentace a posudku
- Upustit od veřejného projednání lze pouze v případech, kdy příslušný úřad neobdržel žádné odůvodněné nesouhlasné vyjádření k dokumentaci
- Smyslem veřejného projednání je představit veřejnosti záměr, jeho potenciální vlivy na životní prostředí, umožnit vyjádřit veřejnosti své připomínky, námítky a dotazy
- Na vznesené dotazy odpovídají přizvaní odborníci (zástupci oznamovatele, zpracovatel dokumentace, zpracovatel posudku, zástupce příslušného úřadu)

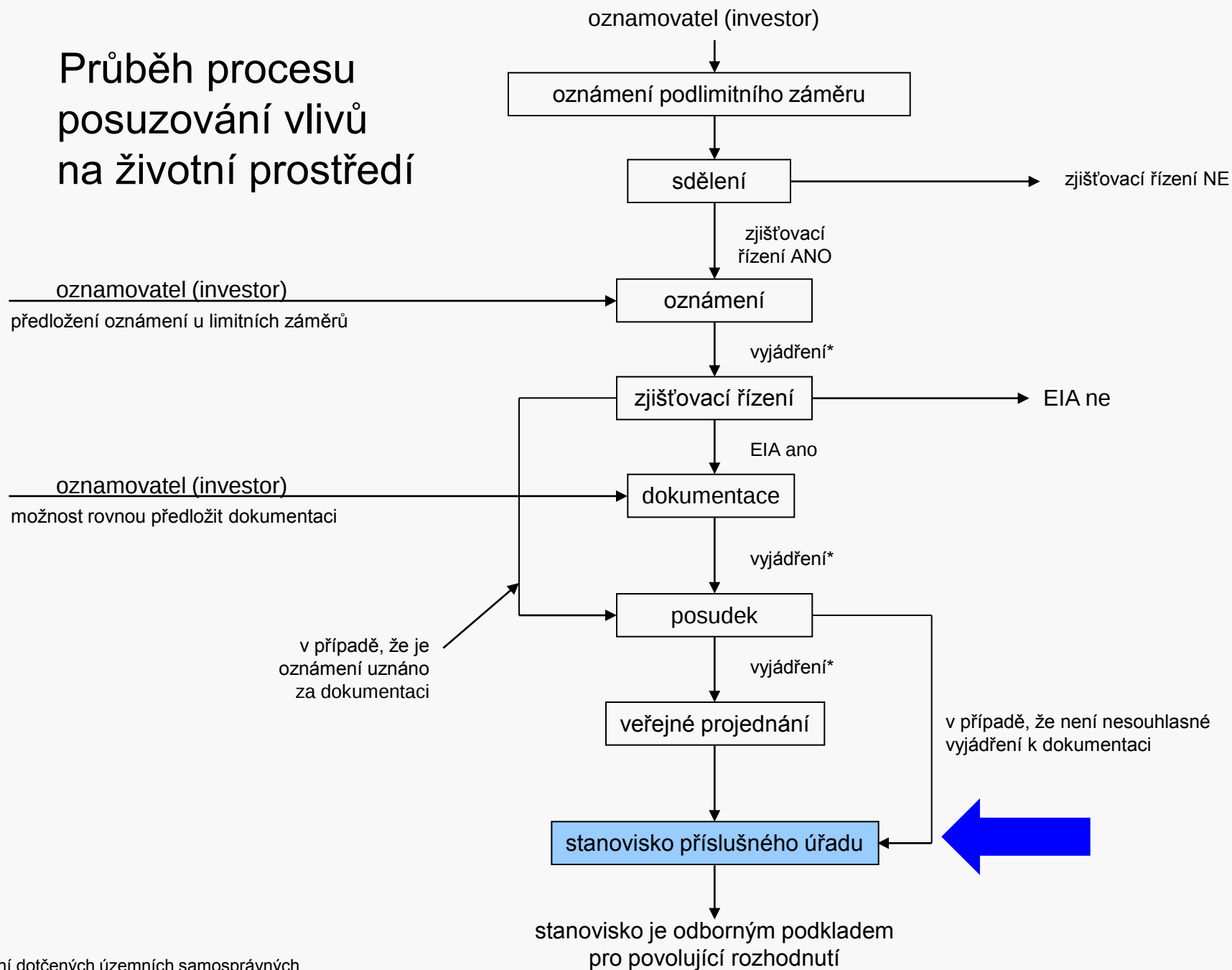
evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Průběh procesu posuzování vlivů na životní prostředí

* vyjádření dotčených územních samosprávných celků, dotčených správních úřadů a veřejnosti

Stanovisko

- Odborný podklad pro vydání rozhodnutí (standardně územní rozhodnutí, stavební povolení, ale i pro složková rozhodnutí např. dle zákona o ochraně ovzduší)
- Vydává se na základě oznámení, dokumentace, posudku, veřejného projednání a vyjádření k nim uplatněným
- Správní úřad musí v navazujícím řízení brát vždy v úvahu obsah stanoviska, bez stanoviska nelze vydat rozhodnutí
- Pokud jsou ve stanovisku uvedeny konkrétní požadavky týkající se ochrany životního prostředí, zahrne je správní úřad do svého rozhodnutí, v opačném případě odůvodní proč tak neučinil, či učinil jen částečně.

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Platnost stanoviska EIA vs. závěru zjišťovacího řízení

- Stanovisko: 5 let a platnost může být na žádost oznamovatele prodloužena o 5 let, a to i opakovaně, pokud oznamovatel písemně prokáže, že nedošlo k podstatným změnám realizace záměru, podmínek v dotčeném území, k novým znalostem souvisejícím s věcným obsahem dokumentace a vývoji nových technologií využitelných v záměru. Tato lhůta se přerušuje, pokud bylo zahájeno navazující řízení podle zvláštních právních předpisů.
- Závěr zjišťovacího řízení: nemá omezenou platnost, je však třeba sledovat, zda záměr, ke kterému bylo vydáno je shodný se záměrem, ke kterému bude vydáváno rozhodnutí

Dotčené subjekty v procesu EIA

- Sdělení vydává příslušný úřad pouze na základě vlastní správní úvahy
- Pro zjišťovací řízení i posuzování jsou stanovovány dotčené správní úřady a dotčené územní samosprávné celky:
 - Obce, kraje
 - Krajské úřady, ORP
 - ČIŽP, KHS, AOPK – Správy NP a CHKO, OBÚ, MZd, MZe a další
- Vyjádřit se může každý (NGO's, veřejnost)

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Autorizované osoby v procesu EIA

- Ke zpracování dokumentace a posudku
 - Uděluje, prodlužuje a odjímá MŽP
 - Vydávána ve správním řízení
 - Platnost 5 let (prodlužována)
 - Splnění podmínek (3 roky praxe v oboru, trestní bezúhonnost, odborná způsobilost – zkouška)
- Ke zpracování vyhodnocení vlivů na lokality soustavy Natura 2000
- Ke zpracování vlivů na veřejné zdraví (záměry kat. I nebo pokud se stanoví ve zjišťovacím řízení)

Zajištění objektivit autorizovaných osob

- Dokumentace:
 - Autorizovaná osoba je placena investorem
 - Ručení vlastní autorizací – možnost odejmutí
 - Nedostatečně zpracovaná dokumentace – možnost jejího vrácení – dodatečné náklady investora – možnost změny autorizované osoby
- Posudek:
 - Pověřena příslušným úřadem (nutno zohledňovat i zkušenosti a odbornost!!!)
 - Autorizovaná osoba je placena příslušným úřadem – nezávislost na investorovi
 - Cena za posudek je následně refundována investorem (stanovisko vydáno až po refundaci)

Předběžné projednání (§ 15)

- Příslušný úřad a dotčené správní úřady jsou povinny, pokud je o to oznamovatel nebo předkladatel požádá ještě před předložením oznámení, projednat s oznamovatelem nebo předkladatelem uvažovaný záměr včetně případných variant řešení záměru nebo koncepci a doporučit mu předběžné projednání s dalšími dotčenými správními úřady, dotčenými územními samosprávnými celky, popřípadě s dalšími subjekty. Příslušný úřad a dotčené správní úřady jsou povinny na žádost oznamovatele nebo předkladatele mu poskytnout informace o životním prostředí podle zvláštního právního předpisu.

Účastenství veřejnosti

- Zásadní aspekt procesu EIA – příslušný úřad se musí zabývat veškerými vyjádřeními či připomínkami
- K oznámení, dokumentaci, posudku se může vyjádřit každý
- Zúčastnit se veřejného projednání může každý
- Občanská sdružení a obce jsou účastníky navazujících řízení, když:
 - a) podala ve lhůtách stanovených tímto zákonem písemné vyjádření k oznámení, dokumentaci nebo posudku,
 - b) příslušný úřad ve svém stanovisku podle § 10 odst. 1 uvedl, že toto vyjádření zcela nebo zčásti do svého stanoviska zahrnul, a
 - c) správní úřad rozhodující v navazujícím řízení nerozhodl, že veřejné zájmy, které občanské sdružení hájí, nejsou v navazujícím řízení dotčeny.

Žalobní legitimace

- Občanské sdružení nebo obecně prospěšná společnost, jejichž předmětem činnosti je ochrana životního prostředí, veřejného zdraví nebo kulturních památek, nebo obec dotčená záměrem, pokud podaly ve lhůtách stanovených tímto zákonem písemné vyjádření k dokumentaci nebo posudku, se mohou žalobou z důvodu porušení tohoto zákona domáhat zrušení navazujícího rozhodnutí vydaného v řízení podle zvláštních právních předpisů, postupem podle soudního řádu správního. Odkladný účinek žaloby je vyloučen.

Postup EIA dle stavebního zákona §91 StZ (účinnost od 1.1.2013)

- Územní řízení lze s postupy EIA sloučit u záměrů:
 - Záměry kategorie II
 - Příslušným úřadem je krajský úřad
 - Proběhlo zjišťovací řízení postupem dle zákona č. 100/2001 Sb. a pokud příslušný úřad spojení těchto postupů nevyloučil
- Dokumentace EIA se připojuje k žádosti o vydání územního rozhodnutí na stavební úřad na ORP
- Dokumentace EIA je postoupena příslušnému úřadu (ten vyhodnocuje její úplnost a zohlednění požadavků ze zjišťovacího řízení)
- Veřejné ústní jednání
- Stanovisko EIA vydá příslušný úřad do 30 dnů od předání vyjádření k dokumentaci a výsledků veřejného ústního jednání (možno plus 15 dní)
- Posudek ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb. se nezpracovává (umožněno zpracování odborného posouzení)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Přeshraniční procesy EIA

- Záměr na území ČR s přeshraničními vlivy na území sousedního státu
 - Proces vyjadřování postupuje standardně v souladu s českou legislativou
 - Komunikace se sousedním státem probíhá na úrovni MŽP (MŽP je v takovém případě vždy příslušným úřadem)
 - Zohledňují se požadavky Espoo úmluvy
- Záměr na území sousedního státu s přeshraničními vlivy na území ČR
 - Postupuje se v kontextu zákona sousedního státu (rozdílné postupy v sousedních zemích)
 - MŽP zajistí možnost vyjádření dotčeným subjektům a veřejnosti
 - Rozešle překlad výtahu dokumentace (případně i oznámení) dotčeným subjektům a zveřejní jej – instrukce jsou vždy součástí rozesílacího dopisu
 - Požadavky možno formulovat obdobně jako u záměrů na území ČR – MŽP je vymáhá v rámci bilaterálních postupů (dle Espoo úmluvy)

Zdroje informací

- Pracovníci odboru životního prostředí příslušného krajského úřadu
- Pracovníci odboru posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence MŽP
- Informační systém EIA – možnosti vyhledávání a využití při vlastní činnosti – seznam záměrů, autorizovaných osob, legislativa, výklady, metodiky
<http://www.mzp.cz/eia>
- CENIA, česká informační agentura životního prostředí – zajištění funkce IS EIA, zkoušky autorizací
<http://www.cenia.cz>

Praktické aspekty procesu EIA

- Nekvalitně zpracované podklady – nutná kontrola z hlediska složkových zákonů v rámci vyjadřování v jednotlivých fázích procesu (např. kvalita rozptylové studie – vstupy, výstupy, modely, výběr referenčních bodů, výběr srovnávacích stanic atd.)
- Potřeba definování požadavků na dokumentaci v rámci zjišťovacího řízení – nezbytná aktivní participace dotčených subjektů při vyjadřování z hlediska složkových zákonů, možno zohlednit i potřeby a problémy regionů
- Zohlednění závěru zjišťovacího řízení a stanoviska EIA v navazujících řízeních – nutno zohlednit nebo uvést, proč nebylo zohledněno nebo bylo zohledněno jen částečně – přebírání podmínek do navazujících rozhodnutí